Барыы дойдулар пролетарийдара, холбоҕуҥ!

САҤА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныыс 15 нүүрүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 82 (6218) | 1985 сыл От ыйын 6 күнэ СУБУОТА | Сыаната 3 харчы.

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН · СЕССИЯТЫГАР

МОСКВА (ГСТА). Кремль Ханхан дыбарыаһылгаа ССРС уон биириис шкырыылаах Верховнай Советын үһүс сессията үлэлии түмүктэтэ.

От ыйын 2 күнүн иккис аҥарыгар Совет Советын уонна Национальностар Советарын туспа мунньахтарыгар депутаттар **айылҕа хаҥыстыбыыта туһунан законодательство кердбөлүөрүн тутуһуу уонна айылҕа ресурсаларын рациональнайдык туһаныы туһунан** дакылаатыы дьүүлэстилэр. Арааттардар салаалар уонна предприятиелэр салайаачылара, партийнай уонна советскай үлэлиттэр, үлэлиит коллективтэр представителлэрэ, ученайдар сессия дьүүлүлэриэр бөҕөнүрүөстэрэ дойду экономикатын сайыннарыыны туруоруоруоҕун, советскай дьиэнэр ыаллыгын салгыы туоспарыыга дьоһун суоллаах тарыын бэлиитэтэллэр.

Үгүс депутаттар, чуолаан, агропромышленнай секторга айылҕаны хаҥыстыыр үлэлэргэ тохтоотулар. Агротехника дириҥ ыымалара, холбоҕур, сир алтан бөрүүсүйүүлэрэ ситиһэр кыаҕы биэрэр. Оо эрэрэ итиннэҕэ саҕаҕа баар средстволарын арсеналларын бүтүннүүтүн эффективнай рациональнайдык туһанныахха наада. Оттон түмэйинэ хаҥыстыыр химическай средстволары уонна минеральнай үөҕүрүүлэри харайыыга итиннэ туһанныыга итэҕэстэр таһаарыллаллар. Ойуур ресурсалара хаанна барыыгар хаһаайыннаах туһаныллар буолбатахтар.

Министерстволар уонна ведомстволар, советскай органнар, диэн бэлиитэнэн сессияҕа, айылҕаны билиигэ уонна кэлэр кэлэҥнэргэ хаҥыстаан хаалларыыга эпидемиологическай чувствуотунан толору буоллуостаахтар. Бары саҕаларга производство ресурсаларын кэмчилиэн туһалар эрэ буолбакка, туралыыр эйгэни киэргэтиини кэмнэтүүрүүк кэмнэргэ, кэлэрэ биэрэр адыаҥ саҥа технологическай процессаларынан уларытан тарийан уталыччылыыбыт сорудуоннаах буолла.

Арааттардар бөлөхтөнүү айылҕа кэнсиэ олоҕун барыы эйгэлэриэр биллэрдиик сабыдыалларыгар, сылгыны социальнай-экономическай сайдыы дьоҕуннаах факторынан буолан иҥнэрэр туһааннылар.

Айылҕаны сохтоохтук хаҥыстаһыы советскай уонна хаһаайыстыбаннай органнар, предприятиелэр, тэриллэлэр, учреждениелэр салаайаачыларын тарийэр үлэлэриэ сир ахсын күүһүрэрэ мөҥүйүөх. Бу дьаһах дьоҕуннаах суолтатын үөрэнэччитэтэн министрлэр тиэйэ хас биирдии советскай киһи ыйдыахтаах.

От ыйын 3 күнүгэр палаталар хоһуйуктаах мунньахтарыгар депутаттар айылҕаны хаҥыстаһыы уонна айылҕа ресурсаларын рациональнайдык туһанныы туһунан законодательство кердбөлүөрүн тутуһуу туһунан ССРС Верховнай Советын туралыын ылыныллар.

Итиэннэ **Правопорядогы бөҕөргөтүү, гражданнар бырааптарын уонна сокуоннай интэриэстэрин хаҥыстаһыын туһунан советскай Сокуоннаах кердбөлүөрүн толоруурун иэстэн көрүүгэ ССРС Прокуратуратын үлэтин туһунан** отчуоту ССРС Генеральнай прокурора депутат **А. М. Рекунков** эмиэрдэ.

Бу отчуоту ССРС Верховнай Совета чаҥы биллиэн, дьиссипилиинэн, тэриллиэхэ бүөлүүнү бөҕөргөтүү аҥын партия салалтатынан норуот бутуҥуҥ хаҥалаҕынан ыытыллыбыт камнаг, кэрэрэ, — диэтэ дакылаатчыт, — ирдэнэрдэр иҥин өйдөбүлү арааччылыыр органнар уратыларын өссө тэҥэ туһулуур. Хоспоспыыннаах домала үчүгэй оттуулар сыыдыйдар. Оҥ эрэрэ государственнай, экономическай, договорнай уонна үлэ дисциплинатын сайын, ыаллыгуҥсуйуу уонна ведомство эрэ иннин кэрүү, хаһаайыны эмиэ ыаллыы социалистическай производствоттан атын эн туоралыыллар адыйаҕа суохтар. Арыйаллыбыт кэнсиэлэр бириҥсиэлэрин ыраатан көрүү кэнсиэ сиэстэрэ сорох дьиэнэстэх дьон үлэ сорудахтаах дьон уонна сорудахтаммыт учаастагар эпидемиологическай ситиэ суоҕар, кэнсиэлэр ылларын хонтуруолламмыт кэнсиэлэр ылыллыннылар.

Олох, холбоҕур, уоруйахтар уонна бириҥсиэктэр барыһын сомсорго льгуҥуулара, быразыыла кэрдук, эпидемиялаах суох, сэрэтэр уонна ыытар үлэ дьаалатынан үөнүнэриллибит быыстыытыгар-майгыттар үөскүүрүн көрдөрөр. Государственнай дьиэсиэпилиинэн түгэҕар иҥин охсуһуу, государственнай албыныыларга хаанык бадарар сорунуу, норуот байыгар-дьылыгар суудайыыны, сылгыскалыыр балаҕаннаанаы туһ бэйэ байарыгар туһаныыны эйэлэҕиэтиэ суох бөҕөсүү уонна арыйыы — итиэннэ биллиэн кадыр партиэнэн туруорулуубут сорудаҥы таба быыаарарга тиэнэ дьоҕурдаахтарын боруобалыыр таас.

Дакылаатчыт уонна кэпсээннэргэ тыл эпидемиологическай депутаттар экономикаҕа правовой тэбүүлэр оруолларын күүһүрдэр аҥдаттан бэлиитэлэллэр. Норуот хаһаайыстыбатын правовой хаҥыстыыны биллиэн кэн кэрдэбүлүгэр эмиэ ыытыллыбыт. Холбоҕур, промышленнай предприятиелэр үс тымныы бөлөхтөргөр уонна колхозтар итиннэ совхозтар ыаҥардыыстан ордуларыгар юридическай отчуоттан хаҥыстыыстар гүнэхтар. Производствоҕа бэлэмнэтэн ыытыллыбыт үлэ колектиэбэрэ туһунан ССРС Сокуоннаах кэлэриэхтэрэ, сүнньүн ыыхтар ыраатыыннан ситиэ суох туһаныллаллар.

Сокуоннаах хаҥыстыыта сүрүн оруолу народнай депутаттар Советтара ылалларын учуоттаан туран, арааттардар государственнай былаас органнарыгар, ордук кэнсиэ оройуоннардааҕы, куорттардааҕы уонна усталастардааҕы сүбүөктэриэр, атын специалистарыгар сорт кэмнэх кэриэтэ бэлэр буолуохтаахтар диэн саҥаны эттилэр.

Прокуратура үлэтин ССКП КК муус устарыгар Пленумун кердбөлүөрүн иннинэ ыытыллыбыт сыанаалаах туоннар, тыа эйгэччилэр бэлиитэтэлэр: прокуратура үлэһиттэр киэн малгаларын, народнай депутаттар Советтарын кытарсибэстэрин диригэтэн, бэрэдэгэ, дьиссипилиинэн уонна тэрэҕиэнэнэн буолуулуу бөҕөргөтүү дьыалатыгар кэнсиэ кэлэтэн уҥаатыыннаран кэнсиэ үлэтин бүтүннүүтүн таһыгын ороготоргоо эссе да эйгэ огоруоҕа ыаллы.

Депутаттар ССРС Генеральнай прокурорун отчуотугар ССРС Верховнай Советын уураахтарын ылынныылар.

ССРС Верховнай Советын Президиумун Секретаря Т. Н. Ментешашвили дакылаатынан **ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйаахтара бөҕөргөтиллиэхтэрэ** итиннэ туһаныллыбыт Сокуоннар уонна уураахтар ылыллыннылар.

ССКП райкомугар

ТЭРЭЭҺИН ИТЭҒЭСТЭРИН ТУОРАТА ОХСУОХХА

Бэҕэһээ ССКП райкомун бюрота общественнай суоһуу аҥылыгын бэлэмнээһиниэ үлэни тэрийиигэ тахсыыт тулуйуулубат быыаарыылар тустарынан боппуруоһу көрдө.

Оройуон совхозтара пятилетка түмүктээһиннээх сылыгар 36200 тонна от, 10000 тонна силиэс бэлэмнэнэхтээхтэр. Итиннэх 112 оттуур, 16 силиэстэр звеноолар үлэлиэхтээхтэр. Совхозтарга шефтээх тэриллэр уонна нэйилиэктэр общественностара 6000 тонна дорохха, 1000 тонна сүмэйиннээх аҥылыктары бэлэмнэхтээхтэр.

Бу эпиэнтээх хампаанньа бастакы күннэриттэн тэрээһин итэҕэстэриттэн улахан быыаарыы таһаарылыыта. Бэс ыйын 25 күнүгэр, от үлэтэ саҕаланнахтаах күнүгэр, биэрэ-суоҕа 10 звено таһаарылларыта. «Мүгүдай», «Мыҥдаҕалыы» уонна Эрилик Эристиин аатынан совхозтар хоҕуһаарыгар ити күн биир да звено хотуура тыаһаабатаҕа.

От ыйын 5 күнүнээҕи турыгунан барыта 99 оттуур звено, от ыйыгар 18 кэлим механизацияланн, 11 механизированнай ангардаах, 37 коле-илии, 21 илии звеноларга хоҕуйаҕа тардыстылар. Нуотара үрдэр Эрилик Эристиин аатынан совхозтан 4, «Мүгүдай» совхозтан 2, Кэнниэ үрдэр «Чурапчы» совхозтан 2 звено кистүүр.

Сүмэйиннээх аҥылыгы бэлэмнии звеноолар үлэлэрин тэрийиигэ коммунист управляющайдар эпиэнтиэнэ суох сыыһыаннастылар. Чаҕырга (Г. Т. Кузьмин) биир киэн оннугар звеньеной И. Е. Адамова соҕотохтуу үлэлэтэ сылдьар. Хадаарга (П. П. Тарасов) сиэстэтэр звеноҕа сыыһарыллыбыт ДТ тракторы оҥко ыыттылар. Билигин даҕаны үгүс звеноларга ардахтаах системалар ороҥнуохтаах ситэриллибэт.

Техниканы хаанкэр ороҥнуоннаабатахтан, кэлэ тэриллэ, окко туттуллар инвентардары эрдэ дьаһамнатахтан тардыллыы үгүс. Сорох отделениелэргэ звеноойдары сүүмэрдэаһын, уларытыы окко киирии бастакы күннэриттэн диэри салгыы.

Трактордар двигателлэрин ороҥнуоннаабыттан, оттоһуннуга туттуллар саппаас чаастары булуута тэрээһиннэ уонна дьиссипилиинэтэ суох быыһы таһаарылыыта. Сыл бастакы ангарыгар лимиттээх 110 тонна трактор уматыга, 208 тонна бензин, 26 тонна ойунуохтуур матырыйаал сити ылылыыбата.

Общественнай суоһуу дорохха уонна сүмэйиннээх аҥылыктары совхозтар бэлэмнээнигэ биллэриллибит 100 ударнай күннэр сорудахтарын совхозтар уонна ОАПХ советыгар киирэр тэриллэр толорботтуулар. «Мыҥдаҕалыы» итиннэ «Чурапчы» совхозтарга звеноолар коллективнай бэдэрээкэ киллэриллибэтилэр.

Итиннэ бөдөҥ итэҕэстэр түмүктэриигэр бастакы 10 күннэ ороҥнуон үрдүнэн 78 тонна от көбөйүллэн график балаа-суоҕа 0,5 бырыһыан толорулунна.

Бюро тыа хаһаайыстыбатыгар быйылгы уонна пятилетка бүтүннүүтүн сорудаҕын болдьоҕун иннинэ толоруунуу, общественнай суоһуу дорохха уонна сүмэйиннээх аҥылыктары совхозтуоннаалаах былааннарын толоруунуу хаччыйар туһугар барыы оттуур уонна силиэстэр, звеноолар стахановскай хамсаһыын 50 сыла туолуутун көрсө үрдүнэлибит эбэҕэтэлистибэнэ мылыан туһаннаах былааннарын балаҕан ыйын 1 күнүгэр толоҕоллоруу хаччыйаллараҕар совхозтар парткомнарын, профкомнарын уонна тыа хаһаайыстыбатын профсоюһун райкомун соруктата. Оттуур звеноларга партийнай, партийнай - комсомольскай группалары тэрийэн былааннары, эбэҕэтэлистибэлэри толоруута коммунистар оруолларын салгыы үрдэтэргэ хас биирдии звеноҕа политтэрийэччилэри сиэнэрэргэ, совхозтарга пресс-киниэнэри үлэлэтэргэ, субуота ахсын «Оттуур күнүн» тэрийэргэ сүбэлиэн.

Общественнай суоһуу аҥылыгын бэлэмнээнигэ оройуоннаары оперативнай группа - педиэнэ бастакы күнүн ахсын түмүктэри дьүүлэтэн кэриэтэ ордук хаалан иҥэр совхозтарга уонна отделениеларга миэстэтигэр тахсан көмөнү өгөрөрүгэр этиллиэх.

Отчуоттарга тиэйэ сылдьан атыылаһыны, үлэһиттэртэн сахаастары ылыыны тэрийиигэ, аминэн хаччыйыыны, техническай кэмнэнү өгөрүүгэ туһаныллыах тэриллэри киниэриэр сорудаҕыр туруорулунуллар.

БҮГҮН уонна САРСЫН — сүөһү аҥылыгын бэлэмнээһиннэгэ общественность бастакы күргүөмнээх тахсыыта.

Бука бары — СУБУОТУННЬУККА!

Үгэстэринэн инники

СЫЛАҤ. Комсомолка Жанна Спицева старшайдаах, Мария Иосифовна Прокопьева наставниктаах «Кончоорин» ферма мунньаҕыгар сыл бастакы ангарыгар 88209 кг, хас биирдии фуражнай ыаҕыттан 700-түү кг үүтү ылыннар үгэстэриниэн совхозка социалистическай куоталаһыы кыайыылаһыыны тарыстылар.

Фуражнай ыаҕыттарын ахсыыта настаниик 780-нуу кг, Александр Кардашевскай 718-тыы кг үрүн ылаан ылан ордуу үрдүк көрдөрүүлэннилэр. Оттон Александр Дьячковскай хас биирдии тиэйэ сылдьыттан 537-лии кг үүтү ылыы.

«Кончоорин» билигин күнүгэ 11 центнер кэрдиэ үүтү ылыллар.

К. МАКАРОВА.

Былааны таһынан 15500 солк

ЧУРАПЧЫ. Оройуон киниэнэ киниги маҕаһынын продавецтара кэргэннии Анастасия Петровна уонна советскай ыраан туйгуна Роман Петрович Захаровтар сорудахтарын ыл ахсын эрэ-дэхэ толороллор. Кинилэр сыл бастакы ангарыгар 26600 солк. суумалаах киниэнэни атыылаан былааннарын 16,7 бырыһыанынан туоһардылар.

Продавецтар ситиһиилээхтик үлэлэһиэхтэрин гордо атыылаһаччылар кердбөлүөрүгэр сап туһаайан сакаалы ордуттан толоруулларыгар сытар.

Кыһаныылаах үлэһиттэр пятилетка саҕаланыыгыттан былааннарын 15500 солк. аҕаран иҥэллэр.

М. ОХЛОПКОВА.

БИИРГЭ ТҮМСЭН ҮЛЭЛИИБИТ

Партийнай олох

Сайыныгы кэм үлэдэрэ барыы тиэтэллээхтэр уонна иннинни быһаарар ураты суолталаахтар. Онон бу кэмнэ үлэни-хамнаһы тэрийиигэ одук сүбэ буолуу, күүһү бөҕөргө түмэн үлэлээбин хаһаастыыллаабар да күүскэ эрдэллэр. «Чурапчы» совхоз Сылгыкаанды отделениетын сүөсүһүттэрин уонна отчуттарын сайыныгы кэмнэ идеологическай, олох-дьаһах өнөлөрүнэн, аһынан-үөлүнэн хааччыйыыны партбюроман биитэрэтиллибит 5 киһилээх комиссия сүрүннүүр.

Хас биирдии үлэ коллективыгар политинформаттордар, агитаттордар сыһыарылыннылар. Кинилэри сүүмэрдээһиннэ хас биирдиилэрин үлэлиир эйгэлэрин ураттыын, агитационнай-массовай үлэҕэ опыттарын учуоттаатыбыт. Холобур, Иван Дмитриевич Трофимов салайар кэлим механизациялаах звеноттуган политинформаттордарынан уонна агитаттордарынан олохтоох отделение механига коммунист Иван Константинович Макаров уонна совхоз инженерэ Николай Васильевич Оконешников аналыстар. Бу дьон агитационнай-массовай үлэни тэрийэллэрин сарга бэйиэлэрин туоллаах идеэлэриннэн эмиэ кэмэлиэр, суби-ама биирэр эбэйиниэстээхтэр. Пятилетка устата таргыччы производствоҕа үлэлиигэ үөрэнээхтэригэр ыытыллыы таһаран быйыл 5-е сылын үлэлии сылдьар Роман Николаевич Дьячковскай эпиньевойдаах пенсионердар звенолаарыгар партбюро чилиэнэ Петр Гаврильевич Макаров аналына. Амма орус нөҥүө Сыырдаахха уонна Мыычаахха оттээччуларга отделение управляющайа Е. Е. Борисов уонна мин бэйэм сылдьыахпыт. Бэрэ, Сантараат, Танныыкы, Дьаарылаа сайылыктарыгар коммунистар зоотехник Мария Степановна Синцева, сүөсүһүт Наталья Давыдовна Дьячковская, ветеринар Дарья Николаевна Макарова, бригадьыыр Федор Николаевич Друзьянов уо. д. а. аналыстар. Кинилэр үлэ режимнэ тутуһуулаах, былаанны толоруута хонтуруолу олохтуохтара.

Наһилиэк иннинээҥи хааччыйар тэриллэлэр сайыныгы кэмнэрэ үлэлэрин былаана бигэргэтиллиннэ. Участковай балыыһа үлэһиттэрэ оттуур, звеноларга үлэһиттэрин, үлэ, сыныйалаах лаабырыгар уонна оҕо площадкатыгар сыныйаныахтаах оҕолор доруобуйаларын туругар бэрэбиэркэ ыыттылар. Хонуутаабы отуулары кэрийэ сылдьан сайын устата аҥаастаах лекциялары бэлэмнээтилэр.

Сельскэй Культура дьиэтэ 10 киһилээх агитбригаданы тэрийдэ. Улахан Күөл уонна Гүөй кулууптарын үлэһиттэрэ Сылгыкаанды сельскэй Культура дьиэтигэр киниилэнэн үлэлиахтэрэ. Бу күннэргэ дааас кордөрөн агитацияны, агитчемоданы бэлэмнээтилэр. Сайылыктар эхсын кыһыл мунуохтары өгөрдүлэр. Агитбригаданы кытта балыыһа, наһилиэктээн олох-дьаһах өнөтүнэн хааччыйар фиилал үлэһиттэрэ сылдьыһыахтара, медицинскэй көмөнү, үлэһиттэр ааҕыыларынан көрөн өнөнү —баттах кырыйыытын, таҥаһы тигиигэ сакаатыы ылыыны —өкөрүохтара.

Кинилэр барыларын сылларынан үлэһиттэри тиэрдиллибит былааннары толоруута түмэ тардыы, көдүлэһии, үлэлиилэриигэр уонна сыныйаналларыгар сөптөах усулуобуйаны тэрийиигэ кыһаныыны ууруу буолар.

Б. БАЙШЕВ,
партбюро секретара.

ССКП XXVII съөһин достойнайдык көрсөр иһин

МОСКОВСКАЙ УОБАЛАС. «Путь к коммунизму» колхоз кини уһаайбата Павловскай слобода сэлиэнньэҕэ баар. Кини сайдыытын сүрүн туһаайыытын колхоз столицаҕа чугас сытара быһаарар. Манна үүтү ыаһыныыны, оҕуруот аһын, хорутоппуйу үүнэриилэри дьарыктаналлар. ССКП XXVII съөһин достойнайдык көрсөрө үрдүк эбэһээтэлэстибэ ылыллыбыта.

Манна производствоҕа сиҥиннилэр хаһаайыстыбаҕа экономическай баһатын бөҕөргөтүүгэ, техниканы саҥардан иһиигэ, ыарахан үлэлэри механизациялааһыныгы, аныгы технологияларын киллэриигэ, үлэ бүтэһиктээх түмүгүнэн аккордный-премиальный толоо бүрдээх уонсай нормаатынай үлэлээһиннэргэ, үлэ өнөрүүтүүтүн үүнүүтүгэр, дисциплинаны бөҕөргөтүүгэр тиэрдиллэр.

Сиэрбөкө: ферма сэбиэдиссэйэ М. В. Ванина (уҥаттан ҥыс) үүт ыамын иэдиэлэтээҥи түмүгүн таһаарар.

ССТА фотохрониката.

ҮӨРЭНЭЭЧЧИ—ЭЙЭ ФОНДУГАР

Сылаҥ орто оскуолатын VIII кылааһын үөрэнээччита комсомолка Вера Максимова үөрэх дьыла түмүктэнэрин ыытта олохтоох дестадка ньээҥнэлээбитэ.

Комсомолка биир ыйдаах хамкаһын бүтүннүүтүн Эйэ советскай фондуҕар ыытта.

А. ЯКОВЛЕВА.

Бэһис чиэппэр саҕаланна

Хатылы орто оскуолатын үөрэнээччилэрин сайыныгы сыныйалаҥнарын тэрийии туһунан боппуруос саас, муус устарга, уонсай мунньахха дьүүллэһиллибитэ, ким ханна сыныйаныахтааҕа, үлэ, сыныйалаҥ лаабырын баһатын бөҕөргөтүүгэ эбии туох үлэлэлэр ыытыллыахтаахтара быһаарылыыбыта.

«Чэчир» үлэ, сыныйалаҥ лаабырыгар быйыл 85 оҕо сыныйанар. Аастыт сылларгын уратыта диэн быйыл пришкольнай учаастак аһылынна. Оҕолор теплицаҕа, оҕуруоккка үлэлиэхтэрэ. Алтыс кылаас кыргыттара наставник Михаил Николаевич Дьячковскай салалтатыгар кирпиччэ үктүүлэр. Ахсыс кылааһы бүтэрбит сэттэ кыыс фермаҕа ыанньыксыттаан эрэллэр. Үрдүү кылаастар уолаттара бары Бабаҕа үрэҕэр баар сүрүн базаҕа оҕорон окко турунуулар, сүүрбэччэ кролиги көроллор.

Лаабырга учууталлар күүстэриэн баанньык тутулуна, лаабыр территориятыгын олбуорун штакетникпитэ кыраасканнаа. Аны куухуна тутар, оҥох оҥорор былаанналаахпыт. IV—V кылаастар үөрэнээччилэрэ хортуоппуйу үүнэриигэ үлэлиилэр. Имигиттэҕэ кинилэр олороллоругар дьиэ тутуллубута. Надиалаҕа түөрт күн оннооҕор хопо сылдьан анаммыт учаастактарын көрүөхтэрэ-харайыахтара. Аастыт сылларга сыыс оту ыраастаһыныгы саба быраран үлэлиилэрэ, ол туһата кыра буолара, онон быйылгыттан баһыыттан чопчу учаастак анаан үлэлэтэн эрэбит. Аны күһүн үлэ түмүгэ ол учаастактан ылыллыбыт үүнүүнэн быһаарылыыра.

Үөрэнээччилэри уонна төрөппүттэри кытта сонноһон оҕолор сайыныгы үлэлэрин толобүрүн 15 бырыыбанан оскуола туһатыгар биэрэргэ быһаарылыына. Ол үс оскуола материальнай базатын хаҥатыыта, үөрэтэр кабинеттары байытыыта туһаныллыаҕа.

Начальнай кылаастар үөрэнээччилэрэ бөҕүөлэк иннигэр үлэлиир оҕо площадкатыгар сыныйаныахтара. Кинилэри кытта учууталлар график быһыытынан үлэлиэхтэрэ.

«Чэчир» үлэ, сыныйалаҥ лаабырын учуутал Владимир Аполлонович Федоров салайыаҕа. Наставничыынан ор сылларга оҕолору кытта үлэлээбит ошуттаах Николай Николаевич Колесов аналына.

Отчуттар бэс ыйын 28 күнүгэр мэстэлэригэр көҥөн тиийдилэр. Атыттар эмиэ субу күннэргэ үлэлэрин саҕалаатылар.

М. ПОПОВА,
директоры иитэр үлэҕэ солбуйаччы.

Дорообо, күүрээннээх олох

Бырааһыныыктыы киэргэтиллибит Дириҥ орто оскуолата. Ситин-хотуу аттестатын ылан олох киэн аартыгар ииннэр оҕолорун оскуолатааҕы тиһэх балларыгар мустубут төрөппүттэр соторутааҕыта аҕай сэрбэскинэт кыракый оҕолоро улаҕыыттарын үөрэ-көтө, киэн туттан кордөлөр.

Оскуоланы быйыл бүтэрэ, ол иһигэр оскуола историятыгар аан бастаан химиэнэ уонна биологиэнэ диринэтэн үөрэтэр кылааһы 14 үөрэнээччи, бүтэрдилэр. Выпускниктар ортолоругар үөрэх туйгуна Сардаана Петрова, комсомольскай үлэ активиста Егор Неустроев, оскуола киэн туттар спортсменнара Анастасия Сидорова, Петр Попов, Дмитрий Иванов уо. д. а. баллар.

—Күнү үөрэнээччилэрбит, хаһыа да сыыһыттарыгыт тоҕоостоох оскуолаҕыт аатын үрдүктүк тутуҥ, үлэҕэ, үөрэхкэ ситиһиилээх буолуҥ! —диэн алгыс тылы эттэ оскуола директора К. К. Романов.

Эҕэрдэ тылы Эрилик Эристиин аатынан совхоз профкомун председателэ В. Ф. Посельскай ыллар. Кини үүстэр баҕа өттүлэриэн торообут совхозтарыгар үлэлии хаалыыларын биһиэхэ биллэрэр.

Үөрүүлээх чаас кэнниттэн эҕэрдэ концерт көрдөрүлүннэ, кордоох стартар, КВН тэриллиннилэр. Оҕолор маннайгы кылаастан бүтүннү күннэргэ диэри олохторун кэпсиир фотостендэлэри бары кэрэхсээн көрдүлэр. Оскуолатааҕы тиһэх бал ыраата-тойуга, үөрүү-көтүү өрго диэри тардылынна.

«Быраһаай тапталлаах оскуолабыт, дорообо, күүрээннээх олох!» диэн тылларынан эҕэрдэр улахан олоххо хардыылаатылар.

Д. ЗВЕРСТОВ.

Үлэ мүнүүтэнин—мүнүүтүүр көдьүүстээхтик!

КӨРҮҮ САЛГЫЫ ЫЫТЫЛЛАР

Социалистическай Үлэ Геройдара М. А. Михеев, Н. И. Быканов, В. С. Разгоин, Н. Н. Мельников республика бары үлэһиттэригэр «Үлэ хас биирдии мүнүүтэтин аҕаан-суоттаан үрдүк көдьүүстээхтик!» диэн аһаас суруктарын оройуон үлэһиттэрэ дьоһуннаах бачыым быһыытынан сыанаалаатылар. Бары үлэ коллективтарыгар үлэ мүнүүтэтин туһаныыны хонтуруоллуур оперативнай группалар тэриллэн былааннаахтык үлэлиилэр.

Одук тэрээһинээхтик Субуруускай аатынан, «Мыҥдаҕаайы» уонна «Мугудай» совхозтардааҕы группалар үлэлиилэр. Кинилэр ыам уонна бэс ыйдарыгар ыытыт рейдэлэриэн 1230 киһи хабылыннылар. Түмүк үлэ күнүн сүүрүгэ ланна аҕыйатыллыыбытыгар да кэстэр.

Эт-үүт комбинатын, типографияны, «Якутмелиоводстрой» мехучастогын курдук коллективтарга үлэ күнэ туһата суох сүтэриллибэтэ. Суолу тутар-өрөмүөнүүр участокка, олоҕудьаһаны хааччыйыы производственнай управлениетыгар, «Сельхозэнергоремонт» участогар, «Сельхозхимия» холбоһукка, кини балыыһаҕа үлэ күнүн сүтэрии биллэрдик аччатыллыбыт.

Бороҕуулаабыт үлэһиттэргэ административнай мөрөлөр туттулуннулар, сүтэрбит күннэрэ уочараттаах уонтуускаларыттан көбүрэтиллибит. Кэлин иккиэ ыйга 30-тан тахса киһи коллективтар уонсай мунньахтарыгар, профкомнарга дьүүллэнилэр. Субуруускай аатынан совхоз, «Сельхозхимия» холбоһук салалталара буруйдаахтары кыра төлөбүрдээх үлэҕэ көһөрүү, үлэттэн устуу курдук кытаанах мөрөлөрү тутуннулар. Үлэ дьиссиплинэтин кэбэҥчиларын истиэнэ хаһыаттарыгар, «Молнияларга» сэмэлэһиннэ балачча кэҥэтиллиннэ. Райпова үлэ дьиссиплинэтигэр аналлаах мунук тэриллиннэ. Онно үлэ мүнүүтэтин экрана, рейдэлэр түмүктэрэ көрдөрүллэллэр. Рейдэлэр түмүктэрэ коллективтар уонсай мунньахтарыгар, профкомнарга дьүүллэниллэр. Бу барыта мүнүүтэ көдьүүһүн үрдэтиигэ, үлэ бирикээтигэр, калиинин-барыыны тохтотуурга, ол туда дьон саналарын түмүүгэ биллэркэстэр сабыдыалланна.

«Сельхозтехника» холбоһукка калиинин-барыыны учуоттуурга вирочнай система киллэрилиннэ, онуоха хамнастаах үлэһит т корулиннэ. «Якутсельстрой» мехучастогар маастардар атын бригээдэлэр үлэлэриэн бэрэбиэркэлэри ыыталлар.

Совхозтарга ыытыллыыбыт рейдэлэр түүү, привеһи ылыыта баар мэһэйдэри, техника үлэлээбэтиттэн бириэмэ халтайга сүтэр түбэлтэлэрин арыйдылар. «Якутсельстрой» мехучастогар матырыйаал бириэматигэр кэлбэкэ боростуойдар таһаарылыыллар.

Госавтоинспекция транспорты туһаныыта көрүүнү ыытан ветбаклаборатория шофера Массин Д. М., эт-үүт комбинатыттан Оконешников Н. С. автомашиналарын путевой листэ суох сүүрдүбүттэрин, Карл Маркс аатынан совхоз уонна райпо водителлэрэ дьону ойдоон бырааптыыллаларын кэспиттэрин регистрациялаата. Субуруускай аатынан совхозтан Драгунов В. С. итирик туруктаах рулга олорон түбэста.

Аҥардас ыам ыйыгар совхозтарга 270, промышленноска 14, тутууга 30, хааччыйар тэриллэлэргэ 47 үлэ күнэ сүтэриллибитэ. Итиэ муус устар ыйдаарар албах. Үлэ күнүн сүтэрии «Сельхозтехника» холбоһук мастерскойугар, промкомбинакка, дьиэ-уот коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетыгар албаата.

Бороҕуулааһын, үлэҕэ хойутаабын иннин административнай сэмэттэн ураты иитэр үлэ атын формалара баар садаҕынан туттуллаллар. Туох хаммык иннинэ, итиннэ коллективтар өрүолларын үрдэтиллэр. Уонсай мунньахтарга, профкомнарга дьүүллэһии, истиэнэ хаһыаттарынан сырдатыы кэҥэтиллэрэ наада.

Үлэ мүнүүтэтин туһаныыны көрүү салгыныр. Инникитин болдьоҥо үлэ тэрээһиннэр үүрүллуоҕа.

С. СМИРНИКОВА,
ССКП райкомун инструктора.

Сиилэстээһин: СИЭРЭ СУОХ СЫЫЛБАТЫЙЫЫ

Орейуон үөһиттэрэ ССКП XXVII съөһин көрсе ылыммыт социалистическай эбэһээтэлистибэлэригэр сүөһү аһылыгын бэлэмнээһинигэ үрдүк кирбиилэр бэлиэтэнилэр. Чуолаан, сезон устата 15000 тонна сиилэһи соҕотуоппалаан былааны баллараа бүк аһарар түһүнэн этиллиннэ. Аҕыйах хонугунан хаһаайыстыбаларга сиилэстиир анал звеноолар сүмэһиннээх аһылыгы соҕотуоппалааһыны саҕалыахтара. Эбэһээтэлистибэ туолуута сүөһү аһылыга буолар культуралар ыһыллыбыт бааранналарын көрүүттэн-харайыыттан быһаччы тутулуктаах. Биһиги корреспондеммыт Эрилик Эристиин аатынан совхоз ньааҕынай агронома Е. И. Корякинаттан үүнүүнү үрдэтиигэ туох чопчу дьаһаллар ылыллыбыттарын туһунан кэпсиириэн нөрөөстө. Онуоха Евдокия Ивановна маннык кэпсээтэ:

—Сиилэстиигэ анаан куох маассаны хомуйуохтаах ыһыллыбыт уопсай иэнэ —347 гектар. Итинн сэрэ 103 гектардаах АВМ бөҕөдуукэйатыгар анаммыт баараннаах. Сааскы эттүгэр сиэр тангастааһын, сиэмэни туһарии кэмигэр ыытыллыбата. Ол эрээри, кыайан хонтуруоллаабаккабыт сорох отделениеларга үлэ технологията толору тутуһуллубатара. Ордук Чакырга биһиги оттубутуттэн ыйыы-кардыы, механизаторлары аналан үөрэтии суох буолан үлэ технологиятыгар кэбиспэр таһаарылыннылар. Онон былааннаммыт үүнүүнү ылыыга ыарахан балаһыанньа үөскээтэ. Итиэ эбии дьаһаллары ылыыбытын баараннаах үүнүүнү биэрдиигин хаччыйыыга кааллаары барытын онороруубутун эрдэтэр.

Совхоз үрдүнэн 174 гектардаах сир ардахтатан нүөлсүүллүөхтээх этэ. Бу үлэ эрдэттэн саҕаланан хаста да тэхтүрүйэн ыытыллара былааннаммыта да, сорох сирдэргэ улахан хойутааһын тахыста. Техника эрдэттэн баламнаммакка, о. д. а. бэриччиналэр мэһэйдэппэтэр, түүн куттарыыта республика үрдүнэн биллэриллибит уопсай бирик күнүгэ Хаданарга эрэ балачча ууллаабыттэрэ.

Хаданарга В. К. Нестеревтаах 60 гектардаах баараннаны бирик тогуллаан нүөлсүүлэр. Хайахсыкка сиилэстиир звено салайаччыта И. И. Федулов 28 гектары иккитэ ардахтатта. Сиигирдиллибит сирдэргэ түүнү күнүрэнэ суох буолсу. Оттон Хоптоҕоҕо уунуу куттарыыны олус хойутаан саҕалаатыбыт. Нүөлсүүр система алдьаныыта олус улахан буолан аҕыйах хонуктааҕыта өрөмүөннэнэн бүттэ. Былырыын күҥүн систематтан уу сиэ сүөкэммэккэ тымныыга турбатаҕына, ыһыллыбат, ынах сүтүүтэ, бэйдиэ барыыта тиһаарыллыбат.

Василий Егорович — опыттаах, 1983 сылтан совхоз чемпион бостуута.

Кэпсэтиһэн билистэххэ, Сокольниковтар кэргэттэрэ барыы сүөһү итиитэн үлэһиттэрэ эбит.

Иҥэлэрэ Анна Сергеевна — осеменатор. 1984 сылларааҕа сиэмэлээбит ынахтарын 88 бырыһыана төрүөҥү биэрбиттэр. Кини кэпсиир: «Быйылгы түмүгүм эссе ордук буоларыгар кыһанабын. Сыһыарыллыбыт ынахтарым 95 бырыһыанна төрүөҥү биэрдэллэр диэн соруктаахпын. Билигин бэрэбиэркэлэр көрдөрөллөрүнэн, ону ситиһиэх курдукпун.»

Сокольниковтар улахан кыыстара Марфа онуо кылаабы бүтэрэн баран үҥүс сылын ыанньыксыттыыр. 1984 сылга биирдии ынаытан 1951-дии килограмы ылбыт. Быйыл икки тыһыынча килограмы ылыы эбэһээтэлистибэлээх. Бэс ыйыгар биирдии ынаытан 260-нуу кг ыахтаабын онугар 328 кг тириэрдибит. «От уонна атырдьах ыйдарыгар итиччэлиини ыырым буоллар эбэһээтэлистибэм туолуута хаанчыллыа этэ», —диир Марфа.

СПТУ-га үөрэнэр Акулиналара каникулугар кэлэн ыанньыксыты солбуйан үлэлии сылдьар үҥү. Төрдүс кылаас үөрэнээччитэ Вера эмиэ топпускаҕа барбыт ыанньыксыты солбуйбут. Бу кыракый ыанньыксыты кырдьаҕастар «биһигиннээрэр иитиэх, эрчимнээх тарбахтаах, эрдэһит, сылайары билбэт» диэн хайгыыллар.

Василий Егорович — опыттаах, 1983 сылтан совхоз чемпион бостуута.

Кэпсэтиһэн билистэххэ, Сокольниковтар кэргэттэрэ барыы сүөһү итиитэн үлэһиттэрэ эбит.

Иҥэлэрэ Анна Сергеевна — осеменатор. 1984 сылларааҕа сиэмэлээбит ынахтарын 88 бырыһыана төрүөҥү биэрбиттэр. Кини кэпсиир: «Быйылгы түмүгүм эссе ордук буоларыгар кыһанабын. Сыһыарыллыбыт ынахтарым 95 бырыһыанна төрүөҥү биэрдэллэр диэн соруктаахпын. Билигин бэрэбиэркэлэр көрдөрөллөрүнэн, ону ситиһиэх курдукпун.»

Сокольниковтар улахан кыыстара Марфа онуо кылаабы бүтэрэн баран үҥүс сылын ыанньыксыттыыр. 1984 сылга биирдии ынаытан 1951-дии килограмы ылбыт. Быйыл икки тыһыынча килограмы ылыы эбэһээтэлистибэлээх. Бэс ыйыгар биирдии ынаытан 260-нуу кг ыахтаабын онугар 328 кг тириэрдибит. «От уонна атырдьах ыйдарыгар итиччэлиини ыырым буоллар эбэһээтэлистибэм туолуута хаанчыллыа этэ», —диир Марфа.

СПТУ-га үөрэнэр Акулиналара каникулугар кэлэн ыанньыксыты солбуйан үлэлии сылдьар үҥү. Төрдүс кылаас үөрэнээччитэ Вера эмиэ топпускаҕа барбыт ыанньыксыты солбуйбут. Бу кыракый ыанньыксыты кырдьаҕастар «биһигиннээрэр иитиэх, эрчимнээх тарбахтаах, эрдэһит, сылайары билбэт» диэн хайгыыллар.

Отделение салаатата, партийнай тэрилтэтэ производственнай коллективтар, үлэһиттэр социалистическай куоталаһыыларын утумнаахтык, оперативнайдык тэрийэллэр. Холобур, отделение кылаабынай зоотехника Г. Ф. Егоров «Маяк» ферма үлэтинхамнаһын кытта билсиһан, үлэһиттэри-кытта кэпсэтэн баран Томтор сайылыгар «Кустук» фермаҕа тиийдэ.

Бу коллектив 7 ыанньыксыттаах. Ферма старшайа Марфа Ильинична Местникова элэккэйдик кэпсэтиһэр. Мэччирэҥнэ биирдии фуражнай ынахтан 900 килограмм үүтү ылыы былааннаахтарын үрдэтэн 1100-түүнү ылыыга эбэһээтэлистибэ ылыммыттар. Бэс ыйынаары графиктарын 212 килограмы аһары толордулар.

Көрдөрүүлэри билсиһэн баран зоотехник этти «Маяктартан» хаалыытыт буоларгынан дьонтугун көрдүүлүөхтээххин. Отделение ыанньын аҥарын кэриҥэ эбии фермаҕытыгар баар. Итиэ эбэһээтэлистибэ туолбат куттала үөскээтэ диэн эмпитин, биһиги аһары толорор хыахтаахпыт. Отделение быйыл хайаан дириҥ ыанньы чаҕалаах кирбиини ылыахтаах.

Зоотехник сорунуулаах этиитин ким да утарбат, барыы толоруохпут, үүт ыамын үрдэтэ туруохпут диэн эрэнньэлэр.

Управляющай С. С. Новиций уонна зоотехник Г. Ф. Егоров фермаларга хардары-таары сылдьан итиэ курдук кэпсэтэллэр, үлэни күннэтэ хонтуруоллуулар эбит.

Ол түмүгэр декадаттан декада аайы үүт ыама эбиллэн иһэр. «Кустук» ферма кыһыныгы, сааскы ыйдарга улаханнык хаалан отделение көрдөрүүтүн таннары тардан испит. Ыам ыйын түмүгэр управляющай хаалыылаах ыанньыксыт суох буолар, графигы ааннык ыксыт барыа толорор, оны ситиһэр туһугар ыанньыксыттар бэйэ-бэйэдэрин хонтуруоллаһар соруктарын туруорбут. Бэс ыйыгар фермаҕа 57 тонна үүтү ыыр, былааннаах 62 тоннаны толорор эбэһээтэлистибэни ылыннарбыт. Итиэ эбэһээтэлистибэ ситиһиилээхтик толорулунна. Ферма бэс ыйыгар 71 тонны ыан былаанын 124,6 бырыһыан, эбэһээтэлистибэтин 114,5 бырыһыан толорбут. Бэс ыйынаары сорудаҕын, эбэһээтэлистибэтин толорботох хаалыылаах ыанньыксыт суох буолбут. Графиктан хаалан испит Ульяна Павловна Гоголева, Марфа Васильевна Сокольникова ыамы ааппа үрдэтиттэр. Итиннэҕэ ыанньыксыттар бостуук Афанасий Абрамович Сокольниковка махтаналлар. Кини убайын Василий Сокольников опытын батыһан ынахтары үчүгэйдик мэччитэрин хайаан кэпсиллэр.

Зоотехник ферма үлэһиттэригэр үөн-көйүүр хойдубут күйаас күннэригэр ынахтары чаҕлаан сирдэргэ мэччитэргэ сүбалээтэ. Итиэ тэҥнэн «Маяктар» опыттарынан лабыктаны хомуйан сиэтэн үүт ыатын албатэр соругу эмиэ туруорда. Итиэр толоруллуулларын от ыйын түмүгэр управляющай бэрэбиэркэлиэхтээрин биллэрдэ. Ферма коллектива бэс ыйынаабар от ыйыгар биирдии ынахтан уоннуу килограмм үүтү ордук ыырга эбэһээтэлистибэ ылыннаа.

Бахсылар итиэ курдук пятилетка түмүктэһиннээх сылыгар үүт ыамытар икки тыһыынчалаах кирбиини ыларга охсуһаллар уонна ону ситиһэрэ эрэллээхтэр.

С. ОКОЕМОВ,
ССРС Журналистарын Союзун чилиэнэ.

Хатылыга 3000 кв. метр уопсай иэнэлээх теплицаҕа үлэлиир Л. Н. Чичигинарова алта киһилээх звенота оҕурсу бастакы үүнүүтүн эссе ыам ыйыгар быспыта. Манна А. П. Попова онус, Л. Н. Захарова уонна Е. П. Кривошапкина бэйиэ сылларын үлэлиилэр. Оҕуруотчуттар быйыл 14 тонна оҕурсуну, 2 тонна помидору үүнэрэр соруктаахтар.

Снимокка: (хаҥастан) А. П. Попова, Л. Н. Захарова уонна звеньевой Л. Н. Чичигинарова.

П. Ононешников фотота.

ИККИ ТЫҺЫЫНЧАЛААХ КИРБИИ ИҺИН

Ыҥырылаах отделениеҕа

«Мүгүдай» совхоз Толоонноову отделениета үүт ыамыгар, үлэҕэ-хамнаска үтүө холобуру көрдөрөр бастыҥ маяк дьоннордоох. Бастатан туран, Үлэ Кыһыл Знамята орденнаах Василий Филиппович Слепцову аатыахха сөп.

Василий Филиппович 1980 сылларааҕа тунуй тиҥэһэлэртэн 2890 кг үүтү ыан ойуон чемпион ыанньыксытын бочуоттаах аатын ылбыта. Ол бургунастарыттан 1981 сылларааҕа 3050 кг үүтү ылан үс тыһыынчалаах кирбиини куоһарбыта. 1982 сылларааҕа хас биирдии ынаытан 3100-түү кг ыан көрдөрүүтүн эссе туспарбыт. 1983 сылларааҕа сүүрбэ тиҥэһэ бургунастары тутан барыларыттан төрүөву ылбыта уонна хас биирдиилэриттэн 2820-лии кг үүтү ылбыта. 1984 сылларааҕа 2821 килограмма тириэрдэн көрдөрүүтүн биир килограмынан туспарбыт. Итиннэ мин мынардыы, иккис сылларыгар үүттэрин эбидиилэрэ кыра эбит диэбиппэр:

—Мэччирэҥ мөлтөх этэ, комбикорм кэлиитэ тардылла сылдьыбыта,— диэн зоотехник Егоров айахпын саба туппута.

—Итиэ кырдьык, бэйэм да астымматаҕым, үс тыһыынчаҕа тириэрдэр саныам туолбатаҕа, —диэн охсубута Василий Филиппович. — Быйыл үс тыһыынчалаах кирбиини ыларга эбэһээтэлистибэ ылыннан турабын. Быйыл сайыҥгы түөрт ыйга биирдии ынахпыттан 1650-нуу килограмы ыырга соруктаабын.

—Хайа ыам хайдаҕый?, —диэн зоотехник ыйытар.

—Бакаа, графиктан аһаран иһэр курдукпун.

Василий Филиппович бостуугар Василий Егорович Сокольниковка махтанарын чиҥэр, ыһыллыбат, ынах сүтүүтэ, бэйдиэ барыыта тиһаарыллыбат.

Василий Егорович — опыттаах, 1983 сылтан совхоз чемпион бостуута.

Кэпсэтиһэн билистэххэ, Сокольниковтар кэргэттэрэ барыы сүөһү итиитэн үлэһиттэрэ эбит.

Иҥэлэрэ Анна Сергеевна — осеменатор. 1984 сылларааҕа сиэмэлээбит ынахтарын 88 бырыһыана төрүөҥү биэрбиттэр. Кини кэпсиир: «Быйылгы түмүгүм эссе ордук буоларыгар кыһанабын. Сыһыарыллыбыт ынахтарым 95 бырыһыанна төрүөҥү биэрдэллэр диэн соруктаахпын. Билигин бэрэбиэркэлэр көрдөрөллөрүнэн, ону ситиһиэх курдукпун.»

Сокольниковтар улахан кыыстара Марфа онуо кылаабы бүтэрэн баран үҥүс сылын ыанньыксыттыыр. 1984 сылга биирдии ынаытан 1951-дии килограмы ылбыт. Быйыл икки тыһыынча килограмы ылыы эбэһээтэлистибэлээх. Бэс ыйыгар биирдии ынаытан 260-нуу кг ыахтаабын онугар 328 кг тириэрдибит. «От уонна атырдьах ыйдарыгар итиччэлиини ыырым буоллар эбэһээтэлистибэм туолуута хаанчыллыа этэ», —диир Марфа.

СПТУ-га үөрэнэр Акулиналара каникулугар кэлэн ыанньыксыты солбуйан үлэлии сылдьар үҥү. Төрдүс кылаас үөрэнээччитэ Вера эмиэ топпускаҕа барбыт ыанньыксыты солбуйбут. Бу кыракый ыанньыксыты кырдьаҕастар «биһигиннээрэр иитиэх, эрчимнээх тарбахтаах, эрдэһит, сылайары билбэт» диэн хайгыыллар.

Отделение салаатата, партийнай тэрилтэтэ производственнай коллективтар, үлэһиттэр социалистическай куоталаһыыларын утумнаахтык, оперативнайдык тэрийэллэр. Холобур, отделение кылаабынай зоотехника Г. Ф. Егоров «Маяк» ферма үлэтинхамнаһын кытта билсиһан, үлэһиттэри-кытта кэпсэтэн баран Томтор сайылыгар «Кустук» фермаҕа тиийдэ.

Бу коллектив 7 ыанньыксыттаах. Ферма старшайа Марфа Ильинична Местникова элэккэйдик кэпсэтиһэр. Мэччирэҥнэ биирдии фуражнай ынахтан 900 килограмм үүтү ыыр былааннаахтарын үрдэтэн 1100-түүнү ыырга эбэһээтэлистибэ ылыммыттар. Бэс ыйынаары графиктарын 212 килограмы аһары толордулар.

Көрдөрүүлэри билсиһэн баран зоотехник этти «Маяктартан» хаалыытыт буоларгынан дьонтугун көрдүүлүөхтээххин. Отделение ыанньын аҥарын кэриҥэ эбии фермаҕытыгар баар. Итиэ эбэһээтэлистибэ туолбат куттала үөскээтэ диэн эмпитин, биһиги аһары толорор хыахтаахпыт. Отделение быйыл хайаан дириҥ ыанньы чаҕалаах кирбиини ылыахтаах.

Зоотехник сорунуулаах этиитин ким да утарбат, барыы толоруохпут, үүт ыамын үрдэтэ туруохпут диэн эрэнньэлэр.

Управляющай С. С. Новиций уонна зоотехник Г. Ф. Егоров фермаларга хардары-таары сылдьан итиэ курдук кэпсэтэллэр, үлэни күннэтэ хонтуруоллуулар эбит.

Ол түмүгэр декадаттан декада аайы үүт ыама эбиллэн иһэр. «Кустук» ферма кыһыныгы, сааскы ыйдарга улаханнык хаалан отделение көрдөрүүтүн таннары тардан испит. Ыам ыйын түмүгэр управляющай хаалыылаах ыанньыксыт суох буолар, графиктан ааннык ыксыт барыа толорор, оны ситиһэр туһугар ыанньыксыттар бэйэ-бэйэдэрин хонтуруоллаһар соруктарын туруорбут. Бэс ыйыгар фермаҕа 57 тонна үүтү ыыр, былааннаах 62 тоннаны толорор эбэһээтэлистибэни ылыннарбыт. Итиэ эбэһээтэлистибэ ситиһиилээхтик толорулунна. Ферма бэс ыйыгар 71 тонны ыан былаанын 124,6 бырыһыан, эбэһээтэлистибэтин 114,5 бырыһыан толорбут. Бэс ыйынаары сорудаҕын, эбэһээтэлистибэтин толорботох хаалыылаах ыанньыксыт суох буолбут. Графиктан хаалан испит Ульяна Павловна Гоголева, Марфа Васильевна Сокольникова ыамы ааппа үрдэтиттэр. Итиннэҕэ ыанньыксыттар бостуук Афанасий Абрамович Сокольниковка махтаналлар. Кини убайын Василий Сокольников опытын батыһан ынахтары үчүгэйдик мэччитэрин хайаан кэпсиллэр.

Зоотехник ферма үлэһиттэригэр үөн-көйүүр хойдубут күйаас күннэригэр ынахтары чаҕлаан сирдэргэ мэччитэргэ сүбалээтэ. Итиэ тэҥнэн «Маяктар» опыттарынан лабыктаны хомуйан сиэтэн үүт ыатын албатэр соругу эмиэ туруорда. Итиэр толоруллуулларын от ыйын түмүгэр управляющай бэрэбиэркэлиэхтээрин биллэрдэ. Ферма коллектива бэс ыйынаабар от ыйыгар биирдии ынахтан уоннуу килограмм үүтү ордук ыырга эбэһээтэлистибэ ылыннаа.

Бахсылар итиэ курдук пятилетка түмүктэһиннээх сылыгар үүт ыамытар икки тыһыынчалаах кирбиини ыларга охсуһаллар уонна ону ситиһэрэ эрэллээхтэр.

С. ОКОЕМОВ,
ССРС Журналистарын Союзун чилиэнэ.

Доҕоттоох дойду ТЕМАТЫГАР БЭСИЭДЭ

ЭХКС уонна ЕЭС: БЫЛААННАР ДЬИҢНЭРЭ

Бэс ыйын бүтүүтүгэр государстволар икки экономическай — социалистическай уонна капиталистическай— холбоһуктарын салайар органнарын мунньахтара буоллулар. Варшаваҕа Экономическай Хардарыта Көмөлөсүһүү Советын (ЭХКС) уочараттаах сессията ыытыллыбыта. Онно социалистическай бирдэ доҕордоһуу государстволарын баһылыктара уонна баһылыктарын солбуйаччылар кыттыбыттара ыллылар. Оттон Милаҥҥа (Италия) Европатаабы экономическай сообщество (ЕЭС) тиллэҥнэрэ дойдулар үүтүү салайаччыларыгар мунньахтаабыттар.

Экономическай Хардарыта Көмөлөсүһүү Совета 1949 сылларааҕа тэриллибитэ. Кини составыгар сирбит дойдулар ЭХКС киниэр экономическай туруулуга опыттарын атастаһаллаллар, бэйэ-бэйэлэриэр научнай-техническай көмөнү оҥоросуоллорулар, сырьеҕа, уматыгынан, массыыналарынан, оборудованиеҕынан хомолосуһуллуолларгэр кыаҕы бэрэр тэрилтэлэр буоларыгар суоттаммыттара. Оны тэҥэ эмиэ дойдутааҕы социалистическай үлэһиллиитин туспарыы, итинник эттиҥэ, промышленность уонна тыа хаһаайыстыбатын бородуукэйэтин туруспа көрүүнэрин социалистическай бирдэ доҕордоһуу бүтүннүүтүн интэриэстэриэр онороҥ таһаарыллыы биирдиилээн дойдуларга тарбатан туруоруу, ЭХКС хас биирдии дойдута норуот хаһаайыстыбатын сайыннарыыга ылынар быдаанын соҥнэһиннэрин учуоттаммыттара.

Европатаабы экономическай сообщество кэнники үөскээбитэ. Кини Арааа Европа сорох государстволарынан 1957 сылларааҕа үлии баттаммыт Римнээбэ дуогабарга сөп түбэһиннэрэн тэриллибитэ. ЕЭС

(Бүтүүтүн 4-с стр. нөр).

Бүгүн — Кооперация аан дойдутаабы күнэ

ХААЧЧЫЙЫЫНЫ ТУПСАРАР ТҮБҮК

Нэһилиэктэрбэ эргиэннэн хааччыйыыга ойоҕуор 567 кооператордара дьаныардахтык үлэлиилэр. Онус пятилетка бүтэһик сылын кытта тэҥнэтэххэ розничнай табаар эргиирэ 20,1 бырыһыан үүнүө. Нэһилиэктэрбэ биир киһиэхэ тиксэриэн 1137 солк. табаар атыыламмыт. Бу аспыт пятилетка түһаннаах кэмин кытта тэҥнэтэххэ 104 солк. элбэх.

Кооператордар 1984 сыл ыллааннарын аһары толоруох бэйэлэрин бэлэхтэрүгэр ойоҕуоҥа иккис миэстэлэммиттэрэ. Итиэ ситиһиилэрин чинэтии 1985 сыл алта ыйдаабы тоҥна иккис кварталлааҕы сорудахтарын туһаннаабынан 100,4-101,8 бырыһыан толортоотулар. Сыл саҕаланыытыгаабы 202 тыс. солк. хаалыы 60,5 тыс. солк. аччатылынна.

Нэһилиэктэрбэ эргиэннэн хааччыйыы культурата сыл аҥаан туспар. Болҕомто ордук техника үлэтин кэдьүүһүн, эргиэн культуратын үрдэтиигэ, табаар хараллыытын туспарыыга туһаайыллар. Ол курдук, быйыл Чурапчы сэлиэнньэтигэр саҥа маҕазыын аһылынна, биллиэн 4 маҕазыын, 2 пекарня, автогараж, техниканы сайыҥны өттүгэр хараайар сарай тутулла туралларын. Кэлин үс сылга барыта 3100 кв. м пэнээх хаптаһын ыскылаатар, сарайдар тутулуннулар. Капитальнай өрөмүөн үбүн суотутар котельнайдар, маҕазыыннар, киниилэр комо тутуулара кэҥэтиллэллэр, уларытыллан тутуллаллар. Оттук, энергетическай ресурсалары кэдьүүстээхтик туһанныыга, баһаартан сэрэтэр сигнализацияны киллэриигэ, технологическай тэриллэри таҥыыга быаланнаах үлэлэр ыытыллаллар.

Ханнык баҕарар саҥа үлэҕэ быһаарар оруолу үчүгэй бэлэмнээх кадрдар ыаллар. Ойоҕуоҥа биллиэн 21 үрдүк, 89 анаалаах орто, 110 анал үөрэхтээх специалистар, 131 продавецтар үлэлиилэр. 47 киһи, ол иһигэр 27 киһи үлэлиилэрэ, дойду институттарыгар, техникумнарыгар үөрэнэллэр. Сыл аҥаара 20-25 эдэр үлэһит курстарга үөрэнэн иҥэ ылаллар. Ол түмүгүнэн, Чурапчытаабы, Хөптөөтоотоору, Хайахсыттаабы, Одьулуунаабы, Аммаатаабы эргиэн предприятиелара олохсуйбут кадрдарынан хааччыйыннылар.

Коллективка 316 ыччат үлэлиир. Киниилэри үлэ мындырдарыгар эргиэнтэ олохторун бүтүннүүтүн анаабыт ветераннар М. Е. Софронов, М. Д. Ефремов, М. Г. Охлопкова, Е. Г. Никонова, Г. С. Городецкая, А. Т. Карсанаева, Е. И. Макарова, А. А. Петров уо. д. а. үөрүйаллар.

Ыллааннары аһары толорор коллективтар, биирдиилээн үлэһиттэр ахсааннара элбэх иһэр. Интернат-оскуолатаабы бородуукта маҕазынын сэбиэдиссэйэ С. Г. Адамова ойоҕуор кооператордарыттан бастакынан уон биириис пятилеткатаабы сорудаҕын толордо. Продавецтар В. Д. Николаева (Амма), А. Е. Макарова (Чурапчы), М. И. Барашкова (Мугудай), Н. К. Копырина (Чыаппара), Дирбиҥнээҥи остолобуой (сэбиэдиссэйэ Н. Г. Саввина) коллектива социалистическай куоталаһыыны баһылаан-кэһүлээн иһэллэр. Райсовет депутата Н. В. Городецкая, ыччат наставника А. Т. Карсанаева, 1984 сыл түмүгүнэн идэтинэн туллуу аатын ылбыт С. И. Догдонова, шофердар А. В. Городецкай, А. И. Кондратьев, тутар-өрөмөөннүүр үлэһиттэр К. Ф. Барашков, Д. Д. Белин, уо. д. а. киэн туттабыт.

Сыл иккис аҥара оссо күүрэннээх үлэни эрэйэр. От уонна атырдьах ыйыгар ойоҕуор үрдүнэн арыгыны атылыаһын бобуллубутунан, аҥардас III кварталга 587 тыс. солк. табаар атын көрүүнэриннэн эбии эргиини соруга турар. Онон хаалыылаахтар үлэлэрин тоста туппаттар. Иккиһиннэн, маҕаһыыннар үһүн хэмнэ үчүөкка туруулларын аччатыахха. Продавеца суох ларектары аһыталыахха, көрийэ сылдьан атыылааһыны, кредиткэ биэриини кэҥэтиик тэнитиэххэ, маҕаһыыннары барыларын сайыҥны режиигэ киллэртиэхха.

Эргиэн предприятиелара совотуонка эргиирин кэҥэтэр чопчу дьаһаллары ылыахтаахтар. Былыгын маҕаһыыннарга комиссионнай үүт, эт, сымыт, балык атыыламматтарын кэриэтэ. Пекарнялар бөҕүөлэктэр нэһилиэктэриэн эрэ буолбакка, кытыы производственнай учаастактар үлэһиттэриэн, отчуттарыа, суоҕуҥуттарын, үлэ, сыпыьалаҥ лаадырдарын киливэбиэн харгыһа суох хааччыйыахтаахтар.

Эргиэн үлэтэ туһсуутугар совхоздар салалтылара, сельсоветтар исполкомнара комсомолдоолоро иаада. Ордук албэх мэһэйи транспорт суоҕа үөскэтэр. Отделениелар салалталара маҕаһыыннары кытта быһаччы сибээби тутуһан, график олохтоох отчуттарга, суоҕуҥуттэргэ барар транспорынан таарыччы аҕы-уолу, табаар атын да көрүүнэриин иитэриллэрэ иаада.

Ойоҕуон сүрүн таһаҕаһа Алларай Бастыыхха суоҕэнэ. Ону сүбү күннэргэ аҕаларбыт эрэйиллэр. Ол совхоздар, предприятиелар комсомолдоохторуна эрэ кыаллыаҕа. Бу оттуҥан «Мыҥдаҕайы» совхоз атыттарга холобур буолуон сөп.

Ойоҕуон барыы кооператордарын, кооперация аан дойдутаабы күнүнэн эҕэрдэлээн туран, 1985 сыл уонна уон биириис пятилетка ыллааннарын ситиһиилээхтик толоруута күүстэрин-кыахтарын харыстаабакка айымньылаахтык үлэлиэхтэрэ диэн эрэнэбит.

Н. МОНАСТЫРЕВ,
райпо бырабылыанньатын председателэ.

ЭРГИЭН БАСТЫҢНАРА

—Бу иҥ эйиэхэ барар, диэн продавец атыылаһааччылыын эйэ дэмнээхтик хэпсэтэр. Киэн— Болтоҥотоону промтоварнай маҕаһыын продавеца комсомолка Матрена Монастырева. Кыыс Ленскэйдээри ГПТУ-ны бүтэрэриттэн 4 сыл аста. Ол тухары эйэдэс майгытынан, кыһаммыылаах үлэтинан нэһилиэнньэ ытыктабылын ылла.

—Агитаана начальниктыын үлэлиир. Сотору-сотору көрийэн атыылыы бара турар буолан элбэх түбүктээх киһи, —диир киэн агитштаб начальниктэ солбуйаччы А. Петрова. Түбүктээх үлэлээх киһи, ол чахчы. Кыргыттар быыланы толороор туһугар ыаллыы Алексеевскай ойоҕуонуан, ойоҕуон нэһилиэктэриэн элбэхтик айанналлар.

Киниилэри кытта кэккэлэһэ бородуукта маҕаһынна үлэлиир. Маннык 1984 сыл түмүгүнэн ойоҕуоҥка идэтинэн чулуу аатын ылбыт С. И. Догдонова сэбиэдиссэйдиир.

—Олохтоох отделение, түөрт фермаларыгар-продавеца суох ларегу аһан үлэһиттэр күннэтэ иаадыйар табаардарын таһаардыбыт. Онтон таҥас суудар бороҕуоҥка, шампуҥҥа, арааас канцэрбаалэргэ тэнийэ атыылаһыахха сөп, —диэн кэпсиир киэн. От хомуура саҕаламмытынан эргиэн үлэһиттэрин түбүктэрэ оссо элбээбит.

Бу дьоҕус коллективтар эриэ-дэхси ситиһиилээхтик үлэлиилэр. Иккис кварталлааҕы былааннарын (бородуукта маҕаһынын) 118, (промтоварнай маҕаһынын) 103 бырыһыан толортоотулар. Софья Ивановналаах сыл аҥардаабы сорудахтарын 12 тыс. солк., оттон Анастасия Алексеевна Сидорова салайар коллектива 4,7 тыс. солк. аһарталаабыт.

Эргиэн үлэһиттэрэ нэһилиэк общественнай олоҕор активнайдык кыттыылар. Оттон дьиэлэриттэн киниилэри сылаас сыһыаны, элбэх болҕомтону эрэйэр дьиэ-кэргэттэр күүтүллэр.

«Ыллаанны толоруу бухгуччулаах буоллаҕа», — диир судургутук С. И. Догдонова. Ырааастык хомуллубут дьиэ-уот, туспарайдык уурулуубут табаардар, маҕаһыынна төрөкөтө кэлэр атыылаһаччылар ол толоруллуоҕар эрдэ үөскэтиллэр.

М. НИКОЛАЕВА.

МОСКВА. «Новая заря» парфюмерный фабрика ыччаттар, студеннар аан дойдутаабы XII фестиваллаах керсе «Фестиваль» дуоллары уонна одеколоннары (снимокка) оҥорон таһаарыыны сабалаата. Оҥоһуктар атыыга бу ыйтан тахсыахтара.

ССТА фотохрониката.

Редактары солбуйаччы С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ.

Чурапчы орто оскуолатыгар 1979 сыллаахха Павлова Матрена Сидоровна аатыгар бэриллибит Ц сериялаах 881783 № дээх сертификатыгар аттестата сүппүтүнэн дьиэгэ суоҕунан аҕыллар.

Хайахсыт орто оскуолатыгар 1976 сыллаахха Харитонова Надежда Егоровна аатыгар бэриллибит А сериялаах 923642 нүөмэрдээх сертификатыгар аттестата сүппүтүнэн дьиэгэ суоҕунан аҕыллар.

Эрилик Эристиҥ аатынан совхоз салалтата, Хадаар сельсоветын исполкома, өрөспүүбүлүкэ совета үлэ ветерана

ДАВЫДОВ Иннокентий Иванович

мараханнык ыалдьан өлбүтүнэн бокуонньук ороҕорбутуттан, аймахтарыгар кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Таптыыр аҕабыт, эҕэбит, аймахпыт үлэ ветерана

ДАВЫДОВ Иннокентий Иванович

мараханнык ыалдьан өлбүтүн, дириҥник кутурутуйан туран, өйдөтиннэрэбит.

Оҕолоро, сиэннэрэ, аймахтара.

Таптыыр кэргэним, эйэбит, эҕэбит

НИКОЛАЕВА Анна Григорьевна

үйэнньук, мараханнык ыалдьан өлбүтүн барыа биллэр дьоннорбутуттан, аймахтарыгар өйдөтиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ.

ЭХКС уонна ЕЭС: БЫЛААННАР ДЬИҢНЭРЭ

(Бүтүүтэ. Иннин 3-с стр. көр).

официальнайдык биллэриллибит сыалларынан кытыылаах дойдулар иккиэн ардыларыгар эргиэнэ хаарчахтааһыннары сыыйа туораты, капиталлар көҥүл хамсааһыннарыгар туох мэһэйдэри суох оҥоруу, холбоһуктаах экономическай политиканы ырытан оҥоруу, биир көрүүнээх (эбэтэр маарыннаһар) сокуоннары ылыарга көмөлөһүү буоллаллар.

Социалистическай дойдулар ЭЭС бүгүн дьиҥнээх баар чахча буоларын уонна Арҕаа Европа сообществоҕа киирэр хас биирдии государствотын кытары ханнык баҕарар эйгэҥэ эбэтэр экономическай сөбүлэһиилэр «уопсай рынок» быраабылаларыгар сөп түбэһиэхтэрэхтэрин учуоттууллар. Дьэ ол иһин ЭХКС икки экономическай холбоһук икки ардыгар официальнай сыһыаннаһыылары олохтуурга этии киллэрбитэ. Европатаабы экономическай сообщество, ЭХКС хас биирдии дойдутун кытары туспа сибээстэһэри ордорон туран, баччаанта диэри ЭХКС-ы кытары ханнык да сибээстэн куотунан олорбута. «Уопсай рынок» салайаччылаах итиэннэ биирдэ үлэлэһиэн байбыттэрэ ордук табыгастаах усулуобуйатын ситиһиэхпит диэн суоттаммыттара. Ол эрдэ биллэрэ биллэр киниилэр байаларын позицияларын хаттаан көрөргө тийдилэр итиэнна ЭХКС этиитин интэриэһиргээн барылар.

ЭХКС сессията социалдьам бырааттыы дойдуларын социальнай-экономическай сайдыыларын түргэтэтиигэ сыһыаннаах боппуруостар киэҥ эйгэлэрин көрдө. Былыргы уонна кэлэр сылларгы киниилэр норуоттарын олохторугар кылаабынайынан Коммунистическай уонна Рабочай партиялар съездэриигэр бэлэмнэнии уонна киниилэри атаарыы буолар. Уочараттаах биис сыллаах ыллаанар ырытыллан оҥоһуллуохтаахтар уонна бэлэмнэтиллиэхтэрэхтэр. Ыллаанларга ураты миэстэ научнай-техническай прогресс проблемаларыгар бэриллиэхтээх. Икки өрүттээх бэрээдэгинэн хайыыйа 2000 сылга диэри экономическай уонна научнай-техническай биирдэ үлэлэһиини сайыннарыы 17 программаларын батаннылар. Ыллаанны үгүс өрүттээх сөҥөһүннэрэн хаамыыстыгар производственнай идэтигин уонна кооперациялааһын, хаһаайыстыбаннай объектары кыттыһан туруу, научнай-техническай биирдэ үлэлэһии туһугар сөбүлэһиилэр бэлэмнэнэллэр.

Миллиаардар мунньаллар буоллахха, киниилэр ЭЭС чилиэннэриэн икки ардыларыгар салгыы хайдах олоҥнуохтаахтар диэн сүрүн боппуруоска бөдөҥ хайдыһыылар бэлиэлэриэн аастар. Франция уонна ГФР представителлэрэ этии дойдулар дьүүлэһиилэригэр «Европатаабы союз туһунан дуогабар» бырайыаҕын киллэрдилэр. Онтон биирдиилээн государстволар тас уонна байыаннай политикаларын быыаарыыларын бырааптарын хаарчахтыырга итиэннэ итиэ быраабы сообщество «национальнайы үрдүнэн» органыгар биэрэргэ этиллэр. Урут итиннэ маарыгныыр этиини английскай правительство киллэрбитэ эрэ, бу сыыһыга «суох!» диэта.

Днепропетровскайга тыл этэриигэр табаарыс М. С. Горбачев ЭХКС чилиэннэрэ дойдулар биирдэ үлэлэһиннэриэн суолтатын ураты бэлиэтээтэ. Ону тэҥэ киэн, биһиги арааччылары кытары аҥардас эйгэлээх, айар-тутар үлэҕэ эрэ тэрүттэнэн куоталаһарга бэлэммит, диэн этэ. Холобур, эргиэни биһиги ис дьыалабытыгар офоһуута туһаныарга сорунуу—эрдэ суох дьыала. «Биһиэхэ итинник эргиэн наадата суох,—диэтэ ССКП КК Генеральнай секретара.— Биһиги оттукаа да суох олоруохпут».

А. КРАСИКОВ. (ССТА).

БИҺИГИ АДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-332, отделлар—21-265, уопсай 21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ. № ЗАКАЗА 82. с. Чурапча ул. Карла Маркса 12. Тираж 3465